Com influirà la victòria de Syriza en la política catalana?

La victòria de Syriza sacseja la política catalana i espanyola en els mesos previs a les eleccions municipals, autonòmiques i estatals. El mirall trencat grec marca el futur del sud d'Europa. Podem i ICV-EUiA busquen mimetitzar-se amb l'exitosa Syriza, el PSC intenta fugir de l'ombra d'un PASOK en caiguda lliure i CiU evita parlar de les retallades gregues de la derrotada Nova Democràcia. Catalunya és Grècia? CRÍTIC posa context buscant similituds i diferències.

Sergi Picazo / @sergipicazo

Catalunya és Grècia? Espanya és Grècia? El líder d'Unió, Josep Antoni Duran i Lleida, va rebutjar diumenge qualsevol paral·lelisme entre Grècia i l'Estat espanyol. "Discrepo de determinades anàlisis. Ni Grècia és Espanya ni Syriza és Podem", va afirmar ahir el democratacristià. Segur? La victòria de Syriza sacsejarà la política catalana i espanyola en els mesos previs a les eleccions municipals, autonòmiques i estatals. El mirall trencat grec marca el futur polític del sud d'Europa. **Podem i ICV-EUiA busquen mimetitzar-se amb l'exitosa Syriza, el PSC intenta fugir de l'ombra d'un PASOK en caiguda lliure i CiU evita parlar de les retallades gregues de la derrotada Nova Democràcia**. CRÍTIC posa context buscant similituds i diferències entre els escenaris grec i català.

L'atur a Grècia és del 25%, i el de Catalunya, del 20%. Més del 50% dels joves grecs estan a l'atur, xifra més o menys similar a la dels joves catalans. El deute de Grècia, amb un insuportable 175% del PIB, és molt superior al de Catalunya, però no tant respecte al de tot l'Estat espanyol. En tot cas, Catalunya té un problema amb el deute i el pagament dels interessos del deute. **El Govern grec, primer en mans dels socialistes i després dels conservadors, ha hagut de fer duríssimes retallades en l'Estat del benestar.** La política d'austeritat grega ha estat molt més dura que la de Catalunya, però l'aposta per l'austeritat de CiU i del PP no en queda gaire lluny. De paral·lelismes, malgrat l'opinió de Duran i Lleida, sí que n'hi pot haver.

El que és clar és que, en paraules de l'analista i periodista de *La Vanguardia* Enric Juliana, **la victòria de Syriza a Grècia "ho sacsejarà tot: Catalunya inclosa"**. Mai unes eleccions gregues no havien aconseguit tant d'interès mediàtic a Catalunya. No sembla que sigui només per la possible sortida de Grècia de l'euro, ni per la reestructuració del deute… sinó més aviat per **la por d'alguns i l'ànsia d'altres per sentir les rèpliques catalanes del terratrèmol grec**. El triomf de l'esquerra grega pot inaugurar un nou sistema de partits entre les esquerres arreu d'Europa i forçarà la UE, Espanya i Catalunya a reflexionar sobre les polítiques anticrisi. Jordi Vaquer, de la Open Society Foundation i exdirector del Centre d'Estudis i Documentació Internacionals a Barcelona (CIDOB), explicava al canal 324 que **"avui s'acaba un període en el qual a Europa semblava que no hi havia alternatives"** i, de passada, la fi del bipartidisme grec pot canviar les coses fora de Grècia. Tanmateix, com matisava el secretari general del sindicat CGT, Ermengol Gassiot, **"els que aspiren a ser la Syriza d'aquí haurien de recordar que a Grècia han fet**

unes 30 vagues generals".

Podem és Syriza?

La seu de Syriza cantava ahir "Syriza, Podemos, venceremos". La participació de **Pablo Iglesias al míting final d'Alexis Tsipras** demostrava l'aposta de Syriza per Podem malgrat les seves bones relacions històriques amb Esquerra Unida i ICV-EUiA. Podem, i el seu discurs que intenta ampliar l'electorat cap al centre de l'espectre ideològic, es dóna en paral·lel al viatge al centre de Syriza en els últims mesos. L'advocat Hibai Arbide, que viu a Grècia, explicava això en un article sobre Syriza a CRÍTIC: **"Ha construït la centralitat del tauler, a força de repetir poques propostes i no pronunciar-se categòricament sobre res més. L'exemple de Podem és més que evident"**. Si es demostra que, venint de l'esquerra cap al centre, es guanyen eleccions, Podem mantindrà probablement el rumb fixat en els últims mesos per robar votants al PSOE i, si cal, al PP. La investigadora Gemma Galdon, membre del Consell Ciutadà de Podem, ho expressa des d'un altre punt de vista: **"S'ha moderat Syriza o s'ha radicalitzat la resta? Avui ja ningú defensa austeritat ni obediència a la *troica*. Això és guanyar la centralitat"**. Els discursos de Podem i de Syriza són similars contra la *troica*, el Banc Central Europeu i l'austeritat i a favor d'una reestructuració del deute.

Un primer aprenentatge per a Podem és que, si no guanya per majoria absoluta com li ha passat a Syriza, els pactes per poder governar seran complicats. Syriza, que ha rebut ja el rebuig dels comunistes del KKE i dels socialdemòcrates del PASOK, no té gaires opcions de pacte més enllà dels centristes i liberals de To Potami. Si això mateix li passa a Podem en unes eleccions espanyoles, amb qui pactaria? Potser amb IU-ICV… Potser amb ERC i amb Bildu si apostés per un procés constituent a Catalunya i a Euskadi. Però segur que no amb el PSOE ni amb el PP ni amb UPyD o Ciutadans. Per tant, es podria trobar amb la impossibilitat de governar malgrat haver guanyat. **Un segon aprenentatge per a Podem** és que, en paraules d'Ignacio Escolar al seu article a *Eldiario.es*, **"la victòria de Syriza és una arma de doble tall: serà bo per als de Pablo Iglesias si és capaç de complir els seus compromisos més simbòlics sense que això provoqui la fi del món. Però si Tsipras fracassa, la factura també la pagarà Podem, que, per bé i per mal, ha lligat la seva sort a la del nou Govern grec".**

El mateix Enric Juliana, en un article titulat "España escruta el poso griego", afirmava que **"els vents de Grècia poden inflar ara les veles d'una coalició d'esquerres que es mesurarà al maig al laboratori municipal (Guanyem Barcelona)**, amb possibilitats de projectar-se en les eleccions al Parlament de setembre, trencant esquemes". Precisament **Ada Colau i Gerardo Pisarello, de Guanyem, han estat a Grècia aquesta setmana** per donar suport a Tsipras i aprendre d'experiències municipals a les alcaldies governades per Syriza.

Si Podem és Syriza, què és ICV-EUiA?

Syriza, en la seva formació i orígens, s'assemblaria molt més a una coalició de diferents partits com és ICV-EUiA, escindits de l'antic partit comunista que lluitava contra la dictadura. A Catalunya els ecosocialistes han donat suport des de fa anys a Syriza, hi han tingut relacions i, fins i tot en aquesta campanya, **Joan Herrera va reunir-se amb Tsipras.** Ahir a la nit, l'eurodiputat d'ICV Ernest Urtasun i el futur candidat d'IU a les eleccions espanyoles, Alberto Garzón, van compartir la victòria electoral amb el nucli dur de Syriza a Atenes.

> Tot un Primer Ministre de Grècia, que malgrat l'atabalament de la nit troba temps per rebre'ns. #emocions pic.twitter.com/0kbjqU1vlx

— Ernest Urtasun (@ernesturtasun) January 25, 2015

Joan Herrera ha demanat sovint intentar construir una **Syriza catalana amb Podem, la CUP i ICV-EUiA per a les properes eleccions al Parlament del setembre. L'opció d'un hipotètic Guanyem Catalunya s'albira, de moment, impossible.** Podem ha dit que es vol presentar amb la seva marca. La CUP, que ja no participa en Guanyem Barcelona, aposta per la Crida Constituent. "Syriza ens marca el camí i ens diu com hem de guanyar els peons de la *troica*", va defensar, malgrat tot, Herrera.

Però, a més, resulta que **Syriza i EUiA mantenen relacions orgàniques i col·laboren de forma regular des de fa temps al Partit de l'Esquerra Europea**, en el qual EUiA és el referent a Catalunya i Syriza a Grècia. De fet, en les passades eleccions europees, Tsipras va tenir el vot d'EUiA —i de Podem— per ser candidat a la presidència de la Comissió Europea.

Syriza, que significa Synaspismós Rizospastikís Aristerás, és a dir, Coalició de l'Esquerra Radical, s'assemblaria més a ICV-EUiA que no a Podem quant al fet que es defineixen com a partit d'esquerres, que es consideren un partit clàssic i que no aposten tant per la participació ciutadana. En un article de *La Marea* que compara Podem i IU amb Syriza, l'investigador del CIS i professor de la Universitat de Leicester Luis Ramiro explica que **la coalició grega "com IU o ICV, mai va pretendre desafiar la forma de partit. Podem planteja que és morta i vol crear un model diferent".** A més, al mateix article, la professora de ciència política de la Universitat Autònoma de Madrid Irene Martín assegura que **"Syriza no es pot permetre prescindir de l'apel·latiu d'esquerres perquè la seva imatge està vinculada a la guerra civil grega:** els comunistes van ser els que van protagonitzar la lluita contra el bàndol nacional. 'Esquerra' s'identifica amb alguna cosa bona i Syriza ho ha potenciat".

El PSC és el PASOK?

La caiguda de la teòrica socialdemocràcia grega ha estat històrica. Aquest diumenge **el PASOK ha quedat en el setè lloc, amb un 4,7% dels vots i 13 diputats**. La majoria d'enquestes electorals mostren que el PSC serà més resistent que el seu partit germà a Grècia. Si el PSC resisteix, tant en unes eleccions espanyoles com en unes de catalanes, l'ascens de Podem a Espanya o d'ERC a Catalunya els pot deixar amb la mel als llavis. Ni Espanya ni Catalunya no viuen en el mateix grau la dramàtica situació social i econòmica que han hagut de patir els grecs els darrers anys de crisi. Malgrat això, **el PSC pateix una fuga de vots contínua, és un partit en crisi i encara no es poden conèixer les conseqüències de la seva implosió interna**. En les últimes eleccions europees va tenir els pitjors resultats de tota la seva història, arribant a perdre la meitat dels vots respecte als de fa cinc anys. El partit que, **el 2003 i amb Pasqual Maragall al capdavant, havia arribat a sumar un milió de vots i va liderar el primer Govern d'esquerres a Catalunya des de la República, només va aconseguir mobilitzar en les europees de 2014 uns 350.000 votants** i va ser la quarta força política a la ciutat de Barcelona, per darrere d'Iniciativa per Catalunya.

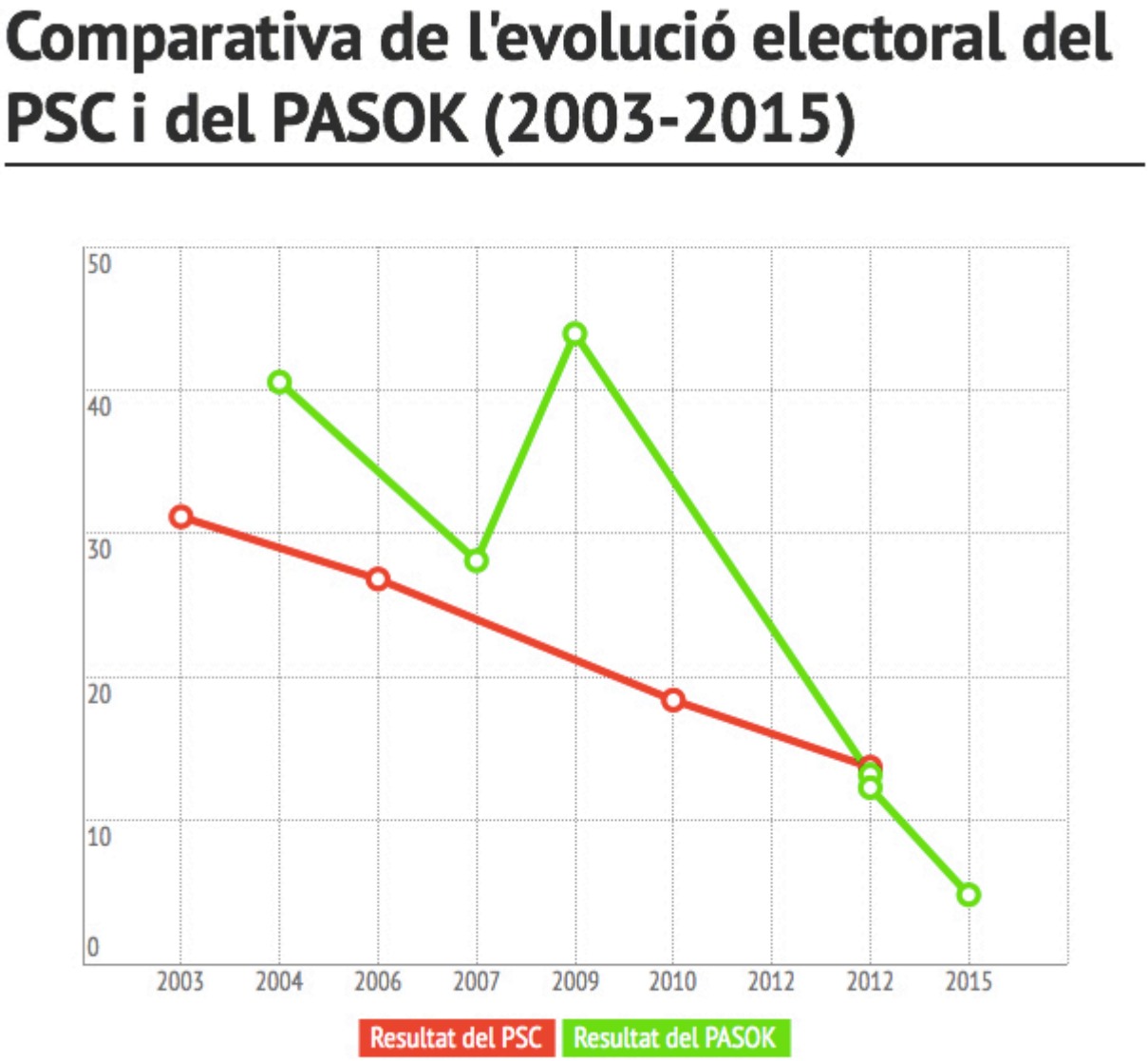

CiU o el PP són Nova Democràcia?

CiU ha aplicat les més grans retallades dels pressupostos de la Generalitat dels darrers 30 anys d'autonomia. **El president Artur Mas, sobretot en el seu primer mandat amb un pacte amb el PP, va apostar per les polítiques d'austeritat. L'aplicació de la teràpia de xoc venia, segons CiU, per ordres de l'Estat espanyol i de la Unió Europea**. La seva actuació política té paral·lelismes amb el discurs del primer ministre grec i líder de Nova Democràcia, Andonis Samaràs. Les retallades a Grècia, segons Samaràs però també segons l'esquerra, vénen obligades per la *troica*. Després del rescat i de retallades milionàries, la taxa d'atur grega va elevar-se al 27% i el deute públic va pujar fins al 175% del PIB. Per exemple, entre el 2009 i el 2012 el cost sanitari anual per persona a Grècia ha passat dels 2.104 euros fins als 1.611 euros (una caiguda del 23%). A Catalunya, **les retallades de despesa aplicades per la Generalitat a causa dels plans d'austeritat han suposat una rebaixa pressupostària de 7.715 milions d'euros entre el 2009 i el 2013.** En Salut s'ha disminuït el pressupost públic en un 31%, tal com assenyalava l'informe *Independents de qui?*, de la Plataforma Auditoria Ciutadana del Deute.

Els conservadors grecs han passat de governar a caure fins al 28% dels vots i els 77 escons. **CiU ha passat d'una majoria quasi absoluta al Parlament, amb 62 diputats, el 2010 a rebre en les enquestes poc més de 30 diputats**. A més, ERC té avui opcions de superar CiU per primer cop en

unes eleccions catalanes. Tot i això, **la dreta grega i la dreta catalana mantenen una posició de força malgrat la caiguda de vots després d'anys de gestió de crisi i retallades**.

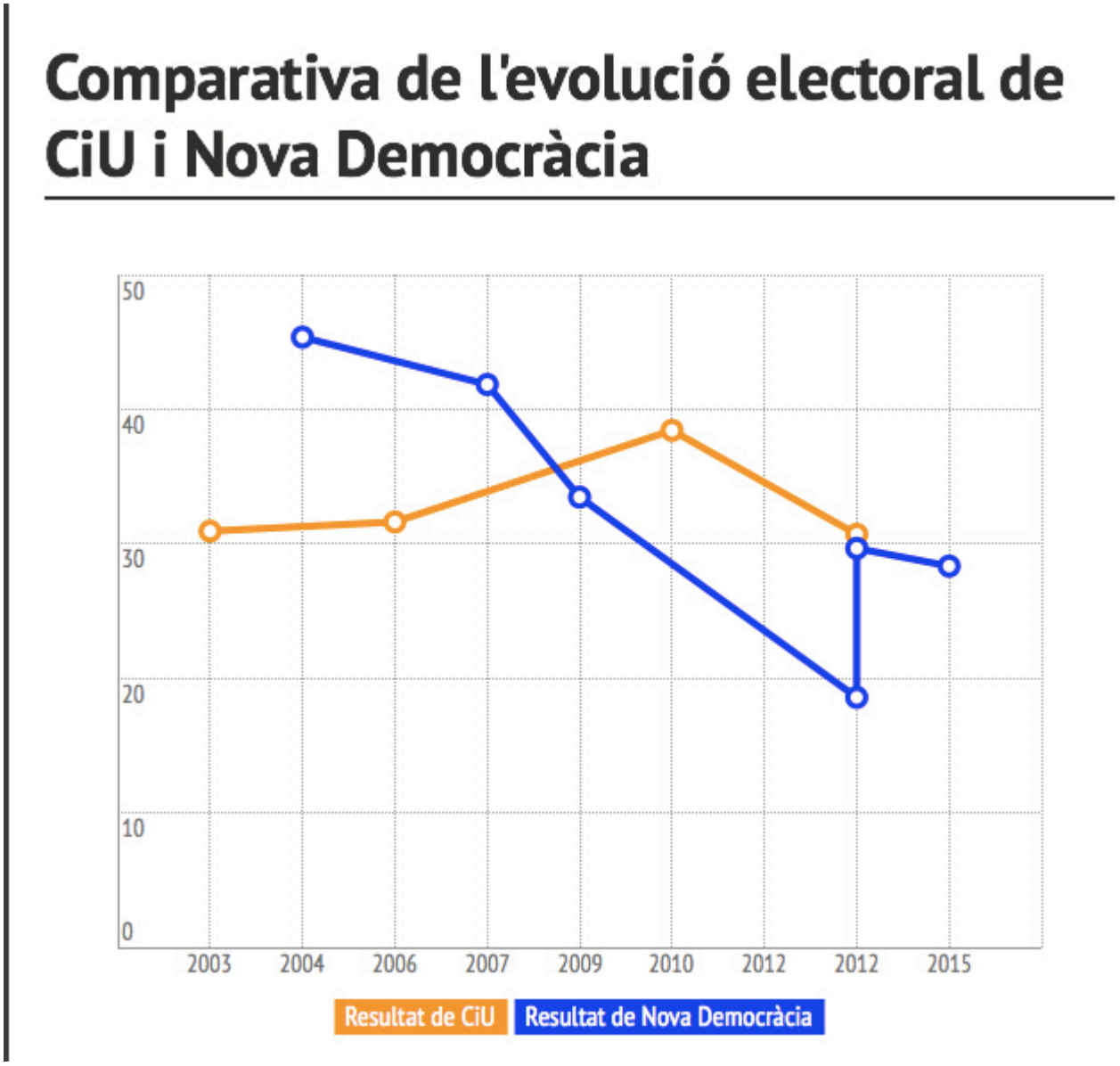

El PP també podria assimilar-se a Nova Democràcia. **El mateix president espanyol Mariano Rajoy va anar fins a Grècia en un viatge llampec només per donar-los suport en persona durant la campanya electoral.** La importància que donava a la victòria de Samaràs es va veure amb aquest suport explícit no tan habitual en la política europea. El candidat del PP, doncs, ha perdut. Mentrestant, el candidat de Pablo Iglesias i d'ICV-EUiA, que també han viatjat a Grècia per donar suport a Syriza, ha guanyat les eleccions. **La situació macroeconòmica i la taxa d'atur a l'Estat espanyol està millorant a poc a poc,** mentre que la situació econòmica grega no havia aconseguit iniciar més que una tímida recuperació. Aquesta és la confiança que tenen Rajoy i els seus de cara a les eleccions previstes per a final d'any. Tanmateix, **els casos de corrupció, que també han afectat els partits tradicionals a Grècia, juguen en contra del PP i, també, podrien fer-ho en contra de CiU**.

Qui són els neonazis d'Alba Daurada a Catalunya?

A Europa creixen els partits xenòfobs, euroescèptics, islamòfobs i d'extrema dreta. Exemples com la victòria en les eleccions europees del **Front Nacional a França, de l'UKIP al Regne Unit i el**

tercer lloc dels neonazis Alba Daurada a Grècia són un nou fenomen polític. A Catalunya, els partits obertament xenòfobs o d'extrema dreta no han aconseguit entrar encara al Parlament. Organitzacions com la **Plataforma per Catalunya o els grupuscles d'extrema dreta sense representació institucional han intentat ocupar l'espai que té Alba Daurada a Grècia, tot aprofitant la crisi econòmica i la qüestió de la immigració**. Obtenir un 6% dels vots sembla ara per ara una missió impossible per a ells. Tanmateix, en les municipals del maig, la PxC intentarà renovar els regidors de 2011 obtinguts a ciutats com l'Hospitalet, Sant Boi, Mataró, el Vendrell, Igualada o Vic. El partit, però, ha tingut problemes i divisions internes arran de l'expulsió del seu antic líder Josep Anglada.

Sobirania grega, independència catalana?

Aquest recull de similituds grecocatalanes **no inclou qui o què podrien ser en l'escenari grec formacions com Esquerra Republicana de Catalunya o la Candidatura d'Unitat Popular, tot i les seves simpaties més o menys properes a Syriza**. La política grega es divideix bàsicament per l'eix social d'esquerres o dretes. A Catalunya, a part d'aquest, hi ha l'eix nacional. **A Grècia no hi ha cap reclam independentista intern com el que hi ha a Catalunya.** L'eix nacional sí que pesarà molt en les eleccions del setembre al Parlament.

Tanmateix, **la qüestió nacional, la sobirania i la independència no han estat un tema aliè al debat polític grec**. Tsipras, al seu darrer míting de campanya a Atenes, amb la intenció de convèncer el major nombre d'indecisos va pronunciar proclames com **"La pàtria i el futur estan a les vostres mans", "Grècia recuperarà la seva autonomia a Europa" o "A partir de dilluns acabarem posarem fi a la humiliació nacional i a les ordres de l'estranger"**. La primera lectura que va fer David Fernàndez, diputat de la CUP, sobre la victòria electoral de Syriza al seu compte de Twitter va ser justament aquesta: **"Perd la troica, per fi"**. En la mateixa línia, el que serà candidat d'ERC en les municipals de Badalona, Oriol Lladó, considerava que **la victòria de Syriza tenia més relació amb "la dignitat (i la sobirania) que amb les promeses econòmiques".**

Les turbulències polítiques al sud d'Europa continuaran aquest 2015 en forma d'eleccions a **Portugal, Espanya, Catalunya o Andalusia.**